

Kde je kompostér, tam to žije

| Hana Doležalová, Ekodomov, z.s.

Titulek je parafrází známého rčení „Kde je kompost, tam to žije“. Původní význam odkazuje k tomu, že je kompost živá, organická hmota, v níž se to jen hemží rozkladači – mikroorganismy urychlujícími rozkladné procesy. Zdá se ale, že aktivita uvnitř kompostu je minimálně stejně důležitá jako ta okolo něj.

Svě o tom ví správně komunitního kompostéru v pražských Bohnicích Veronika Janečková. Bohnický komunitní kompostér je jedním z pěti, které byly v minulém roce na Praze 8 nainstalovány a zprovozněny díky projektu Spolu8bio, na němž spolupracovala místní komunita se spolkem Ekodomov a radnicí.

Jaká byla Vaše první osobní zkušenost s kompostováním?

Kompostovat jsem začala už v dětství, kdy jsem jezdila za prarodiči na chalupu, kde dodnes máme na zahradě docela velký, podomácku vyrobený kompostér. Využíváme ho ke kompostování veškerého rostlinného odpadu ze zahrady nebo kuchyně, ať už listí, posekané trávy, ostráhaných růží, plevele ze záhonů, slupek od brambor, nebo vystydlého popela z kamen. Protože je kompostér v přímém kontaktu s půdou, zabydlí se nám v něm každou zimu krtek a slušně nám ho provzdušní. Když pak na jaře dáváme kompost na záhony, obdivujeme, jaké sídlo si uvnitř krtek vybuďoval.

Jak jste se dozvěděla o projektu Spolu8bio a co Vás přimělo se do něj zapojit?

Už si přesně nevzpomínám, jestli jsem se o projektu dozvěděla z časopisu Osmička, z webových stránek MČ Praha 8 nebo z Facebooku MČ Praha 8. Pravděpodobně to bylo asi z Osmičky, ale informace jsem pak sbírala i jinde.

Jak hodnotíte průběh projektu, jaké jsou jeho pozitivní a negativní stránky?

Projektu se účastním od května 2018 a na začátku června 2018 byl zahájen provoz našeho kompostéru, takže s ním mám ani ne roční zkušenost. Zatím se naše komunitní spolupráce vyvíjí dobře a vnímám rostoucí zájem lidí o to se do komunitního kompostování zapojit. Určitě by byly využívány i další kompostéry.

Mezi pozitivní stránky kompostování bezpochyby patří podpora třídění a opětovného využívání odpadu, nebo také sblížení sousedů. Mezi negativní stránky mohou spadat případy, kdy někomu z okolí kompostér vadí, a tak dělá neschvály. Nebo pokud spolu komunita nespupracuje a nechá kompostér ladem, tak všechno počáteční úsilí přijde nazmar.

V čem vidíte hlavní smysl komunitního kompostování?

Pokud je kompostér umístěný například na sídlišti, jako u nás, tak představuje pro obyvatele jedinou možnost, jak třídit bioodpad a uvolnit trochu místa v popelnicích. Kompostování se většinou účastní celé rodiny, takže vedeme i budoucí generaci k třídění odpadu. Zároveň se komunitním kompostováním prohlubují sousedské vztahy, protože najednou máte něco společného s lidmi, které jindy jen míjíte na ulici.

Má komunitní kompostování i nějaké stinné stránky? Jaké a jak jste se s nimi vyrovnali? Bylo by potřeba něco změnit?

Jak už jsem zmínila u negativ, stinné stránky existují všude. Stačí nezájem nebo nespokojenost lidí z okolí, kteří o kompostování sice moc nevědí, ale jsou si jisti, že kompostér v blízkosti svého domova nechťejí.

Občas se u našeho kompostéru něk-

do zastaví a v lepším případě se zeptá na bližší informace, v horším si rovnou začne stěžovat. Proti tomu našťestí pomáhá osvěta a myslím, že takových případů ubývá. Sousedé si zvykli, že u nás ta „šedá krabice“ stojí, a že se jí kompostér vlastně nijak nedotýká a neobtěžuje je.

Co se týče problémů, párkrát se nám stalo, že zmizel z našeho kompostéru zámeček. Dodnes nevíme, zda ho někdo odnesl náhodou nebo naschvál. Původně jsme si mysleli, že spadl do kompostu při vysypávání odpadu, ale to se nepotvrdilo. Když se nám zámeček ztratil opakovaně, připevnili jsme nový zámeček ke kompostéru a problém byl vyřešen. Kompostér bohužel musí být zamčený, protože by nám do něj někdo mohl vhodit něco špatného a kompost znehodnotit.

Nevýhodu ještě vidím v tom, že je kompostérů zatím stále málo, ačkoliv zájemců o kompostování přibývá. Lidé se snaží kompostovat, ale nemohou, a pak postupně ztratí zájem. Určitě by bylo dobré navýšit počet kompostérů, ať už komunitních, školních nebo soukromých.

Jaká byla spolupráce s radnicí a se spolkem Ekodomov? Kdo vám byl nejvíc nápomocný?

Spolupráce s radnicí i s Ekodomovem byla výborná. Ekodomov nám poskytl veškeré rady týkající se kompostování, takže se stal takovým našim mentorem, na kterého se můžeme v případě nesnázi obrátit a poprosit o radu. Radnice MČ Praha 8 nás zase podpořila tím, že nám v rámci projektu poskytla kompostér a vhodný pozemek pro jeho umístění, sezvala zájemce o kompostování na radnici k diskuzi a zprostředkovala nám kontakt s Ekodomovem. S radnicí i s Ekodomovem se mi vždy výborně spolupracovalo i komunikovalo.

Jak to přišlo, že jste se stala správkyň kompostéru? Co tato funkce obnáší?

Správčování na mě tak trochu zbylo. Když byla tuším někdy v květnu 2018 schůzka ohledně projektu Spolu8bio na radnici, rozdělili jsme se podle městských částí do skupinek a nad mapou jsme diskutovali, kam kompostér umístit. Když se pak vybíralo, kdo bude správcem, všichni váhali a nikdo se nenabídl. Nakonec se usoudilo, že by to měl být někdo, kdo bude mít kompostér na dohled, aby byl k dispozici v různých situacích. Ze všech tehdy přítomných jsem bydlela nejbliž já.

Založila jsem komunitní e-mail, který pravidelně kontroluji a který je uveden na kompostéru. Na něj se mi ozývají noví zájemci o kompostování, nebo sousedé, kteří chtějí vědět víc informací. Jednou za čas pomocí tohoto e-mailu rozesílám členům komunity různé informace a domlouváme se na společném překopávání a rozebírání kompostu, nebo konzultujeme průběh procesu kompostování, radíme se například, zda je kompost vlhčí a je třeba přidávat víc recyklovaného papíru apod. Pokud někdo z komunity zjistí nějaký problém, nebo má jiný podnět, dá mi vědět a společně hledáme řešení. V případě, že nejsem k dispozici, mám za sebe dva zástupce, kteří bydlí také v těsné blízkosti kompostéru a jsou ochotni pomoci.

Jak kompostér a kontrola kompostování funguje?

Náš kompostér se skládá ze dvou komor, které lze jednotlivě otevřít shora (při plnění), nebo z boku (využívá se při přehazování kompostu z jedné komory do druhé kvůli provzdušnění nebo pro vyndání hotového kompostu). Tyto celkem 4 dvířka/víka jsou zajištěny zámkem, přičemž členové naší komunity mají přístupné víko jedné komory, aby mohli dovnitř házet bioodpad. Bio-kompostér je z odolného materiálu a je zateplený, takže může fungovat i v zimě. Na dně má mřížku, aby se tam nehromadily tektutiny, aby do kompostu proudil kyslík, a aby se do něj nedostali hlodavci.

Do kompostéru vhazujeme zbytky ovoce a zeleniny, rostlinné zbytky (květiny apod.), roztrhané pytlíky z kraftového

papíru, nebo roztrhaná plata od vajec či roličky od WC papíru, kávovou sedlinu, vyloužený čaj, rozmačkané skořápky od vajec, nebo podestýlku od býložra-

Komunitní kompostér v pražských Bohnicích

vých mazlíčků. Do kompostéru tedy putuje překvapivě velké množství odpadu z našich domácností, které by jinak skončilo v popelnici.

Když naplníme první komoru kompostéru, přeházíme kompost do druhé komory, aby se provzdušnil. Poté, co je druhá komora také plná, již jednou přeházený kompost vyndáme a rozdělíme si ho. Když jsou v kompostu nezetlelé kusy, vhodíme je ještě zpátky do kompostéru. Vyndáním kompostu se nám uvolní druhá komora, do které zase přeházíme kompost z první komory. První komora je prázdná a připravená ke kompostování a v druhé se nám tvoří finální kompost. Během celého procesu pravidelně kontrolujeme, zda je kompost dostatečně vlhký nebo zda mu voda naopak nechybí. Naše komunita spíš bojuje s vlhkem než suchem, ale vše se dá řešit.

Splnila se Vaše očekávání, s nimiž jste do projektu šla?

Popravdě jsem byla spíše zvědavá a chtěla jsem znát možnosti třídění rostlinného odpadu. Na úvodní schůzce na radnici bylo vidět, že lidé o kompostování mají zájem a že jsou možnosti kompost opětovně využívat. Když na mě padlo správcování, začala jsem se zajímat ještě víc a s přibývajícimi informacemi a ochotnými lidmi nejen v komunitě, ale i v Ekodomově a na radnici, se mi projekt začal líbit čím dál víc.

Seznámila jste se díky kompostování s novými lidmi?

Začali jste společně organizovat i jiné aktivity?

Ano, seznámila. Do Prahy jsem se na trvalo přestěhovala až v roce 2016, takže jsem tu žádné známé neměla. Pár lidí jsem znala od vidění, ale pokud s někým nemáte společné zájmy, nebo zážitky, jen se minete a pokračujete každý po svém. Od té doby, co kompostujeme, tak znám daleko víc sousedů z okolí, dozvídám se například o různých místních událostech nebo akcích, které si nestíhám sama vyhledávat. Společné akce, které se netýkají kompostování, zatím neorganizujeme, ale často se někde spontánně potkáme a popovídáme si. Do budoucna bychom rádi

zorganizovali malý piknik s využitím grilu, který jsme vyhráli v soutěži Miss kompost 2018 organizované Ekodomovem.

Jak dále využíváte kompost, který „vyrobíte“?

Kompost si v rámci komunity rozebereme, rozdělíme a používáme do květináčů a květníků na našich balkonech nebo v bytech. Nevylučuje se ani možnost využít kompost na předzahrádky u paneláků, pokud ho bude dost.

Co byste vzkázala lidem, kteří se do komunitního kompostování chtějí teprve pustit?

Určitě se nebojte a jděte se do toho! O kompostování je opravdu velký zájem, takže v tom jistě nebudete sami (toho jsem se zpočátku zbytečně bála já). V případě jakýchkoliv nesnází je možné se kdykoli obrátit na radnici nebo na Ekodomov.

Kdo vás přihlásil do soutěže Miss kompost a co pro vás 2. místo, které jste obsadili, znamená?

Do soutěže jsem naši komunitu přihlásila já a byla jsem mile překvapena, že jsme se umístili na 2. místě. Osobně jsem chtěla účastí v soutěži kompostování hlavně podpořit a společně se členy naší komunity inspirovat ostatní. Ukázat, že i na sídlišti to jde. Navíc kompostujeme poměrně krátkou dobu, tak jsme se za favority rozhodně nepovažovali. Výhra tak byla nečekaná, ale o to milejší. Máme další motivaci pokračovat! □